

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2009-02-24

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Konkurrens på spåret

Enligt en lagrådsremiss den 12 februari 2009 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av rättssakkunniga Anna Förander, biträdd av rättssakkunnige Paul Sjögren.

Förslaget föranleder följande yttrande av Lagrådet:

De föreslagna ändringarna i järnvägslagen är avsedda att öppna marknaden för persontrafik på järnväg för konkurrens och att upphäva SJ AB:s ensamrätt. Avsikten med ändringarna är också att den som kommer att utföra eller organisera trafik ska bli skyldig att lämna information om sitt trafikutbud till ett gemensamt system för trafikantinformation.

1 kap. 4 §

Lagrådet rekommenderar att definitionen av begreppet trafik-
huvudman inleds med orden "den som är trafikhuvudman enligt ...".

4 kap. 3 §

Den myndighet till vilken regeringen, enligt bemyndigandet, får rätt
att överlåta befogenheten att meddela föreskrifter anges uttryckligen
vara tillsynsmyndigheten. Bemyndigandet skulle komma att bli bättre
i överensstämmelse med 8 kap. 11 § regeringsformen, om riksdagen
inte band regeringen vid att utse en viss förvaltningsmyndighet. I den
föreslagna nya bestämmelsen i 4 kap. 1 a § används den vanliga
formuleringen "den myndighet som regeringen bestämmer". Denna
konstruktion bör tas in i bemyndigandet. Jfr i detta hänseende det
föreslagna nya bemyndigandet i 5 kap. 6 §.

5 kap. 2 b §

I den föreslagna bestämmelsen anges att en trafikhuvudman får
utföra eller organisera persontrafik på det järnvägsnät som förvaltas
av staten i den utsträckning som regeringen bestämmer. Det framgår
inte klart om regeringen i detta hänseende avses skola meddela
föreskrifter eller individuella beslut. Att döma av vad som anförs i
författningskommentaren (remissen s. 37) tycks det vara fråga om ett
slags normbeslut. Bestämmelsen kan dock inte med den valda
formuleringen anses innefatta ett normgivningsbemyndigande för
regeringen. I 4 kap. 3 § järnvägsförordningen (2004:526) finns det
faktiskt redan föreskrifter i ämnet. Lagrådet känner inte till om dessa
ska behållas eller bytas ut. Det bör anmärkas att den reglering i
5 kap. 1 § järnvägslagen som nämns i författningskommentaren,
enligt Lagrådets mening, inte heller innefattar ett vedertaget bemyn-

digande. Lagrådet vill dock erinra om att det sedan regeringsformen börjat tillämpas gavs vissa vidsträckta normgivningsbemyndiganden för regeringen med rätt till subdelegation, bl.a. i lagen (1975:88) med bemyndigande att meddela föreskrifter om trafik, transporter och kommunikationer.

5 kap. 2 c §

Paragrafen innebär att regeringen kan meddela föreskrifter om begränsningar för nationell trafik vad avser persontrafik på linjen mellan Stockholms centralstation och Arlanda flygplats. Den sista meningen som innehåller en anvisning hur en sådan begränsning måste utformas bör ha följande lydelse:

En sådan begränsning får dock inte gälla för internationell persontrafik.

6 kap. 25 §

Vad ovan anförts under 4 kap. 3 § om att termen "tillsynsmyndighet" bör bytas ut mot uttrycket "den myndighet som regeringen bestämmer" gäller även här.

8 kap. 9 a §

Genom den föreslagna bestämmelsen implementeras artikel 10.3 tredje stycket i direktiv 91/440/EEG i dess lydelse enligt 2007/58/EG. Enligt bestämmelsen ska tillsynsmyndigheten på begäran pröva om viss trafik utgör internationell persontrafik. För att underlätta tillämpningen av paragrafen bör ordvalet överensstämja med uttrycks sättet i den föreslagna definitionen av internationell persontrafik i 1 kap. 4 §. Paragrafen bör också justeras för att närmare anknyta till direktivets ordalydelse och för att undvika ordet "part" som inte är

lämpligt att använda i ett sammanhang där det inte är klarlagt att det är fråga om ett partsförhållande. Med ändringar i dessa avseenden skulle paragrafen få följande lydelse:

Tillsynsmyndigheten ska på begäran av berört järnvägsföretag eller berörd myndighet pröva om det främsta syftet med viss trafik är att befordra passagerare mellan stationer i skilda stater inom EES samt Schweiz.